

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Проведені нами розвідки дають можливість стверджувати, що толерантність як особистісна риса не властива людині від народження і може ніколи не з'явитися, не будучи спеціально сформована, саме тому освітній процес має включати формування цієї якості особистості, оскільки успішна взаємодія між людьми залежить від їхньої здатності бути толерантними. Саме вища освіта, у тому числі професійна, здатна підготувати майбутніх фахівців до толерантної поведінки, що припускає відмову від домінування і насильства, готовність до взаємодії на основі згоди і поваги, а також сформувати у майбутніх керівників толерантну свідомість.

Для підвищення якості та ефективності сучасної освіти потребуються нові знання і технології, які б відповідали наявним завданням у формуванні особистості і її активній соціалізації. Науковці [1] переконливо доводять, що традиційні (пояснювально-ілюстративні) методи навчання у вищій школі малоефективні, вони переважно орієнтовані на пам'ять, а не на мислення, мало сприяють розвитку творчих здібностей, самостійності, активності студентів. Орієнтуючись на сучасні вимоги та стандарти вищої освіти саме інтерактивні технології зможуть реалізувати зазначені завдання.

Наша педагогічна практика свідчить, що сучасний освітній процес накопичив такі технології та методи, які при певній модифікації та творчій інтерпретації викладача, а саме вмілого застосування інтерактивних технологій, можуть одночасно вирішувати як проблеми засвоєння тими, хто навчається теоретичних знань, так і проблеми формування системи професійно значимих умінь, таких як уміння контролювати негативні емоції, гнів, агресію, уміння знаходити індивідуальні засоби їх подолання, загалом формувати толерантність.

Формування толерантності майбутніх офіцерів Національної гвардії відбувається в процесі їх включення у різні види діяльності, тому необхідно використовувати наявний потенціал інтерактивних методів навчання, що спрямовані на діяльнісний та рефлексивні аспекти. У зв'язку з цим, виникає необхідність застосування інноваційних педагогічних технологій.

Педагогічна технологія визначається як система методів, прийомів, засобів і форм організації навчально-виробничого та виховного процесу, об'єднаних єдиною концептуальною ідеєю, метою і завданнями, що забезпечує задану сукупність умов для навчання, виховання, розвитку і набуття досвіду студентами, і гарантоване одержання заздалегідь визначеного позитивного результату [2].

Потрібно зауважити, що процес формування толерантності буде ефективним, якщо:

- розглядати формування толерантності в якості пріоритетного завдання;
- освітній процес будувати на принципах міждисциплінарності, оптимізації, полікультурності, практичної направленості;
- планувати роботу на основі визначення критеріїв і виявлення рівнів сформованості толерантності;
- використовувати сучасні технології (інтерактивні методи навчання, практико-орієнтований, диференційний підходи).

Найпоширенішою інтерактивною технологією і найбільш універсальним інструментом поліпшення навичок та розвитку важливих професійних якостей та особистісних рис вважається тренінг. Науковці розглядають тренінг як групу методів, спрямованих на розвиток здібностей до навчання та володіння будь-якими складними видами діяльності [3].

Сформуванню толерантної особистості здатний лише толерантний педагог, тому першоосновою у формуванні толерантності майбутніх офіцерів НГУ є особистий приклад викладача, який є гуманною особистістю, а разом з тим професіоналом своєї справи.

Ми розглядаємо тренінг формування толерантності в системі вивчення військово-спеціальних дисциплін як можливість формування стресостійкості до несприятливих факторів, що існують в професійній діяльності військовослужбовців Національної гвардії України і як активний спосіб впливу на поведінку соціальних суб'єктів будь-яких ситуацій службово-бойової діяльності.

З метою надання необхідних знань з теорії та методики формування толерантності пропонується впровадження тренінгу «Толерантна поведінка» у курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників та в індивідуальну підготовку військовослужбовців НГУ. Тренінгова програма направлена на формування толерантної поведінки в професійному середовищі та включає в себе систему занять різних форм. Зміст програми розроблений на основі принципів формування толерантності, а саме: довірчого співробітництва, екології взаємовідносин, формування почуття власної гідності, самоповаги, поваги до оточення, незалежно від соціальної належності, національності, раси, культури, релігії; синергетизму, творчості.

Вироблення толерантного стилю поведінки сприяє подальшому позитивному розвитку особистості як суб'єкта соціальної взаємодії, підвищує впевненість у своїх можливостях і перспективах.

Важливе місце в тренінгу відведені інтерактивним формам роботи, зокрема: дискусії у групах, коло ідей, аналіз та формування образу толерантної особистості. До тренінгу включенні вправи метою яких була:

- психодіагностика та оцінка особистої толерантності;

- розвиток почуття взаєморозуміння між учасниками процесу;
- розвиток соціальної перцепції;
- розвиток уміння толерантно виражати свої негативні почуття.

Як показав досвід реалізації розробленого нами тренінгу опанування навичками толерантної поведінки сприяє успіху у професійній діяльності. Отже, застосування інтерактивних технологій в освітньому процесі допоможе ефективно реалізувати підготовку майбутніх офіцерів НГУ до виконання службових обов'язків.

Література:

1. Гевко І.В. Використання інтерактивних технологій в освіті. *Педагогічні науки*. 2018. Вип.139. С. 53-60
2. Сушенцева Л. Інноваційні педагогічні технології у процесі підготовки майбутнього професійно мобільного педагога професійного навчання у вищому навчальному закладі (теоретичний аспект). *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Вип.9(III). С. 65-70
3. Мельникова І.М., Белоглазенко Д.С. Соціально-педагогічні тренінги: навч.-метод. посіб. Київ, 2016. 146 с.

Хазієв А. В.

м. Харків, Україна

ПОГЛЯДИ ДОСЛІДНИКІВ НА СТРУКТУРУ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ТА ЇХ ФОРМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Психолог, як і будь-який лідер, повинен розвивати певні якості, щоб ефективно впливати на інших та сприяти позитивним змінам. Ключовими аспектами, які психолог може розвивати, щоб стати кращим лідером, є відповідальність (лідерство завжди пов'язане з відповідальністю, психолог повинен брати на себе відповідальність за свої дії, рішення та результати), толерантність до різності, психологічна гнучкість (сучасний лідер повинен розуміти, який стиль лідерства він проявляє, і бути готовим адаптуватися до різних ситуацій), відкритість до співробітництва (лідер має вміти слухати та співпрацювати з іншими, збирати інформацію та приймати обґрунтовані рішення [7]).

Основна мета статті – розкрити погляди дослідників на структуру лідерських якостей у майбутніх психологів та їх формування у закладах вищої освіти.